

Довідка
про погодження проєкту рішення «Про перейменування
вулиці Єсеніна в місті Коростені без зміни нумерації будівель »

Проект рішення розроблено: юридичний відділ виконавчого комітету Коростенської міської ради

Виконавець: Камінська Тетяна Анатоліївна, начальник юридичного відділу виконавчого комітету Коростенської міської ради, кабінет №47 вулиця Грушевського, 22, місто Коростень, тел. 9-61-35.

Доповідає на сесії: керуючий справами виконкому Охрімчук А.В.

Доповідає на засіданнях постійних комісій: керуючий справами виконкому Охрімчук А.В.

Запросити:

Розсилка: юридичний відділ виконавчого комітету, Заступник міського голови (Корнійчук В.О.), керуючий справами виконкому (Охрімчук А.В.), відділ архітектури, містобудування та земельних ресурсів.

ПОГОДЖЕНО із зауваженнями:

Пояснювальна записка
до проєкту рішення Коростенської міської ради
«Про перейменування вулиці Єсеніна
в місті Коростені без зміни нумерації будівель» (шістнадцята сесія VIII
скликання) від 04.08.2022р.

Заслухавши інформацію робочої групи з підготовки перейменування вулиць та провулків у Коростенській міській територіальній громаді, взявши до уваги Протокол №4 від 21.07.2022р., відповідно до Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки», Закону України «Про присвоєння юридичним особам та об'єктам права власності імен (псевдонімів) фізичних осіб, ювілейних та святкових дат, назв і дат історичних подій», ст.ст. 1, 7, 8, 9 Закону України «Про географічні назви», Постанови Кабінету Міністрів України від 24.10.2012 року №989 «Про затвердження Порядку проведення громадського обговорення під час розгляду питань про присвоєння юридичним особам та об'єктам права власності, які за ними закріплені, об'єктам права власності, які належать фізичним особам, імен (псевдонімів) фізичних осіб, ювілейних та святкових дат, назв і дат історичних подій», враховуючи рекомендації постійної комісії з питань законності, правопорядку, прав людини, розвитку громади, депутатської діяльності та етики вулицю Єсеніна в м. Коростені вирішено перейменувати на вулицю Юрія Тютюнника без зміни нумерації будівель.

Матеріальні чи інші витрати міського бюджету, щодо прийняття даного рішення складають виготовлення табличок на будинки по вулицям та провулкам.

Тютюнник Юрій Йосипович (Юрко́), 20.04(02.05).1891 с. Будище, нині Звенигородський район, Черкаська область – 20.10.1930, Москва) - український військовий діяч, генерал-хорунжий армії УНР. Два роки навчався в сільській школі, потім закінчив агрошколу в Умані. Крім того, 1915 року склав у 1-й Київській приватній гімназії іспити за неповний курс гімназії, здобувши екстерном середню освіту, та в жовтні 1915 року закінчив школу прапорщиків в місті Горі. З серпня 1914 року брав участь у Першій світовій війні спершу в чині унтерофіцера, згодом офіцера. 11 жовтня 1914 року був тяжко поранений у голову в боях біля Комарова під Лодзем. Після лікування на короткий час отримав відпустку, після чого потрапив до запасного полку в Кременчуці, а звідти знову до 6-го Сибірського стрілецького полку. Командування полку запропонувало Юрію, який на той час читав багато військової літератури, навчатися у військовому училищі. Після двомісячної самопідготовки був направлений до Києва, де у 1-й Київській гімназії екстерном успішно склав іспити за неповний курс гімназії й звідти був посланий на Кавказ, де в жовтні 1915 року у місті Горі Тифліської губернії закінчив військову школу прапорщиків. Зі школи в чині прапорщика знову прибув у 6-й Сибірський стрілецький полк. У боях біля озера Нароч був знову поранений — у руку. Після лікування у листопаді 1916 потрапив до Сімферополя в 32-й піхотний запасний полк, де прослужив до Лютневої революції. Останнє звання у російській армії — поручник. Після

утворення Української Центральної Ради взяв активну участь в українізації частин російської армії. У березні-квітні 1917 року — член полкового комітету, обраний заступником голови Сімферопольської гарнізонної ради солдатських депутатів. На початку квітня 1917 року заснував у 32-му піхотному запасному полку, в якому служив, Український військовий клуб, який незабаром перетворився на 1-й Сімферопольський полк імені гетьмана П. Дорошенка. У середині травня 1917 року до Криму прибув Олександр Керенський, який запропонував Юрієві перейти до Штабу Одеського військового округу на високу посаду, але Тютюнник, не поділяючи поглядів Тимчасового уряду, відмовився. 29 травня 1917 відбулося надзвичайне засідання Севастопольської солдатської української ради, під рукою підполковника Білявського, прапорщика Тютюнника, підпоручника Драченка де з усіх солдатів-українців Сімферопольського гарнізону в Сімферополі оголосили український полк. Не зважаючи на наказ Керенського про переведення Тютюнника до Катеринослава він їде делегатом від українців сімферопольського гарнізону на Другий Всеукраїнський військовий з'їзд, де був обраний членом Центральної Ради, залишився в Києві і почав працювати як член Українського революційного центру. У листопаді—грудні 1917 року — комендант військової в'язниці Києва та гауптвахти Київського гарнізону. З 29 грудня 1917 року — член Політичної Ради при Генеральному Військовому Секретарстві Центральної Ради. У січні 1918 року повернувся до рідного села Будище на Звенигородщині для організації Вільного козацтва, став командиром (отаманом) його підрозділу. Після захоплення Києва більшовиками, у лютому 1918 року розгорнув Звенигородський кіш до 20 тисяч повстанців. 12 лютого звенигородські козаки під рукою Тютюнника розігнали скликаний більшовиком Б. Кацом повітовий з'їзд, і вже 13 лютого селянський з'їзд визнав український уряд. Навесні 1918 року на чолі козацьких загонів брав участь у роззброєнні збільшовичених частин російської армії, що поверталися з фронту Першої світової війни. У запеклих боях розгромив озброєні збільшовичені підрозділи 8-ї армії, зайняв Бірзулу і Вапнярку, розброїв частини 2-го російського корпусу, кінну бригаду, розгромив у Бобринську збільшовичену 8-тисячну групу військ (3-ю революційну армію) Михайла Муравйова. З березня 1918 року — уповноважений Військового міністерства УНР з демобілізації частин колишньої російської імператорської армії на Звенигородщині. Мав доступ до армійських складів зі зброєю та боєприпасами. До травня 1918 року контролював великі території Київщини та частково — Херсонщини. Улітку 1918 року — один із керівників Звенигородсько-Таращанського повстання, повстанці під командуванням Тютюнника вели бої з німцями та гетьманцями. 9 листопада 1918 Тютюнника, як учасника підпільного Революційного штабу Києва, заарештували гетьманці. Перебував на гауптвахті в Лук'янівській в'язниці, у камерах поруч з отаманом Палієнком та сотником Могилева Андрієм Вовком. У грудні 1918 Тютюнника мали розстріляти за наказом Головнокомандувача військами Гетьманату князя О. Долгорукова. У ніч проти 14 грудня 1918, під час антигетьманського повстання, отаман Палієнко, Андрій Вовк і Юрко Тютюнник здійняли повстання у Лук'янівській в'язниці, внаслідок якого в'язні захопили частину Києва та дали змогу військам Директорії

ввійти до міста. У лютому 1919 року військовий підрозділ Тютюнника об'єднався із загонами Матвія Григор'єва, утворивши могутню військову групу в складі армії УНР (23 тисяч багнетів і шабель, 52 гармати, 20 бронепоездів) під назвою Херсонська дивізія. Командування повстанською армією перебрав на себе М. Григор'єв, начальником штабу став Тютюнник. З 1 лютого 1919 року, за постановою ЦК партії боротьбистів та за погодженням з командуванням Українського фронту РСЧА, — начальник штабу 1-ї бригади, яку очолював Григор'єв, 1-ї Задніпровської дивізії Української радянської армії, яка підпорядковувалася Реввійськраді РРФСР на чолі з Троцьким. Бійці-червоноармійці (колишні повстанці) під командуванням Григор'єва та Тютюнника повели бойові дії проти денікінців та військ Антанти, зайняли у березні 1919 року Херсон і 6 квітня Одесу. 7 квітня Юрій Тютюнник призначений комендантом Одеси (до 20 квітня), одночасно — командир 1-ї бригади 6-ї Української радянської дивізії, яка розгорталася із загонів отамана Григор'єва. У травні 1919 року, зрозумівши суть більшовицької політики в Україні, Тютюнник і Григор'єв повернули зброю проти більшовиків, 9 травня 1919 року Тютюнник на чолі двох полків своєї бригади зайняв Катеринослав. Наприкінці травня 1919 року, після поразки повстання, з невеликим загоном у 150 осіб пішов на з'єднання з частинами армії УНР Симона Петлюри, здійснюючи в північно-західному напрямку тисячокілометровий рейд тилами Червоної армії. По дорозі загін збільшився до 2 тисяч повстанців. 25 червня Тютюнник з 1700 козаками боєм рушив на Київщину, згодом на злучення з Армією УНР — вже з 2500 козаками, 4 гарматами та до сотні кулеметів. Після загибелі командувача армії у липні 1919 року, Тютюнник на чолі частини Повстанської армії прибув до Жмеринки і приєднався до Армії УНР. Після з'єднання 13—14 липня в Копайгороді, Подільської губернії, до армії УНР приєдналася велика повстанська група (тис. вояків) на чолі з отаманом Ю. Тютюнником, яка пройшла радянськими тилами близько 1 тис. км. На її основі загін було переформовано у Київську групу Дієвої армії УНР, яка складалася з 5-ї та 12-ї Селянських дивізій^[5]. Ю. Тютюнник залишився командувачем цієї групи. Улітку 1919 року очолював групу в запеклих боях на більшовицькому фронті. Спільно із 3-ю Залізною, 2-ю Волинською дивізіями і 2-ю Галицькою бригадою частини під командуванням Тютюнника визволяли Житомир, а потім через Брацлав, Гайсин через Брацлав, Гайсин, Христинівку, Умань вийшли до району Шполи. У кінці серпня 1919 року частини Тютюнника протистояли Південній групі Йони Якіра, а в жовтні-листопаді — денікінському корпусу генерала Якова Слащова. 8 листопада головний отаман Петлюра зняв із посади отамана В. Сальського, що виступав за припинення бойових дій, та призначив на командувача армії УНР Ю. Тютюнника. Був одним з ініціаторів та керівників Першого зимового походу: з 5 грудня 1919 року заступник командувача Дієвої армії УНР генерала Михайла Омеляновича-Павленка з виконанням обов'язків начальника Збірної Київської (Стрілецької) дивізії. З 06 травня 1920 року — начальник 4-ї Київської стрілецької дивізії Армії УНР, з якою воював проти більшовиків до осені 1920 року. За участь у Першому зимовому поході генерал Юрко Тютюнник отримав орден «Залізного Хреста» за номером два, а його дружина, Віра Андріївна Тютюнник, яка в часи походу була сестрою-жалібницею, нагороджена Залізним Хрестом номер п'ять.

5 жовтня 1920 року Тютюнник підвищений до генеральського звання (генерал-хорунжий). 13 листопада 1920 при наступі червоноармійців на Київську дивізію УНР між селами Берлинці-Барок, становище врятував генерал Тютюнник, який з'явився в передніх лавах зі штабною сотнею і зім'яв атакувальників. Після інтернування українських частин у Польщі Тютюнник не склав зброї. 16 лютого 1921 року Тютюнника обрали членом Вищої військової ради УНР із правом вирішального голосу. 23 лютого Петлюра доручив йому сформувати апарат Партизансько-повстанського штабу і розпочати роботу. 22 червня 1921 року Повстансько-партизанський штаб переїхав до Львова й розмістився в колишньому санаторії «Кисельки», тут же оселилася й родина Тютюнника. Улітку й восени 1921 року підготував план Другого зимового походу на територію України з метою підняти антибільшовицьке повстання. 23 жовтня 1921 року з наказу Головного отамана генерал Тютюнник вступив до командування Повстанською армією. Операція, проведена у листопаді 1921 року, закінчилася трагічно: групу розбили більшовицькі війська, 359 полонених козаків було розстріляно поблизу Базара на Житомирщині. Після поразки походу з невеликим загonom пробився до Польщі. Уже 22 грудня 1921 року Тютюнник (під прізвиськом Крижанівський) із товаришами заснував кооперативне товариство «Схід» для взаємопідтримки ветеранів Другого зимового походу, співзасновниками стали серед інших — Юрій та Олена Отмарштейни, Добротворський Йосип, Пересада-Суходольський, Митрофан Очеретько. У другій половині 1922 року Юрій Тютюнник проживав у селі Саджавка (тепер Надвірнянський район Івано-Франківської області). Улітку 1922 року працівники Державного політичного управління створили фіктивний орган — «Вищу військову раду» (ВВР) (операція «Синдикат-4»), вигадану повстанську організацію, з метою вербування людей з оточення Тютюнника, дезінформації та захоплення повстанського генерала. 26 березня 1923 року голова ВВР Михайло Дорошенко закликав Тютюнника очолити революційне повстання в Україні. Тютюнник зволікав із приїздом і 12 травня 1923 року Дорошенко пригрозив розірванням відносин із генералом і звинуватив його у зраді революційних ідей. 16 червня 1923 року після переправи через Дністер генерал-хорунжого Юрка Тютюнника заарештовано. Для широкої публіки повідомлено, що він здався добровільно, мовляв, уряд УСРР запропонував співпрацю, з чим генерал погодився. Перші місяці перебування Тютюнника в Україні були драматичними: Москва наполягала на розстрілі, українське ж керівництво переконало в потребі збереження авторитетного на Заході генерала, аби використати його в політичних цілях. Письменник Олекса Варавва стверджував, посилаючись на розмову з Георгієм Заярним, який був однією із ключових фігур у затриманні Тютюнника, що генерал вирішив загинути, але не піти на поступки радянській владі. Тоді чекісти влаштували йому побачення в камері з дружиною і малою донькою з ультиматумом: або лист, або всім смерть. 28 грудня 1923 року Президія ВУЦВК задовольнила клопотання про помилування, обмеживши Тютюнника в правах на один рік. Поселився у Харкові. Дехто стверджує, що він викладав у Харківській школі червоних старшин, працював секретарем-інспектором Всеукраїнського державного акціонерного товариства, але з огляду на рішення ВУЦВК твердження про викладання Тютюнником з 1924 року в харківській школі червоних старшин виглядають сумнівними. Працював у ВУФКУ сценаристом

(сценарій фільму «Звенигора», спільно з Майком Йогансенем і Олександром Довженком); проте цього мало на що вистачало — Марко Луцкевич згодом писатиме до заарештованого Тютюнника і з дитячою безпосередністю просить звернутися до керівництва з проханням виплатити авторський гонорар за фільм «Звенигора» дружині Вірі Андріївні Тютюнник, бо вона з дітьми бідує. У художньо-документальному фільмі «П. К. П.» («Пілсудський купив Петлюру») Юрій Тютюнник зіграв самого себе. Під час роботи на Одеській кінофабриці потоваришував з Юрієм Яновським. Секретаря-інспектора ревізійної комісії Всеукраїнського акціонерного товариства торгівлі («Вакот») Тютюнника 12 лютого 1929 року в Харкові викликали на допит і арештували. Слідчим говорив: «Від своїх поглядів не відмовлявся й досі не відмовляюся. Якщо позиції Донцова не змінилися, то я до них ставлюся як і раніше — тобто поділяв і поділяю». У Харкові Тютюнника допитували двічі — 12 і 19 лютого. 4 березня йому зачитали постанову у пред'явленні звинувачень «пропаганди українського фашизму та приховуванні контрреволюційного елементу». Висланий до Москви для «дорозслідування справи», яке протяглося до грудня 1929 року. Чекістів цікавило минуле, особливо підготовка до Другого зимового походу; Тютюнник імен не називав і наполягав, що в Україні нині немає «диверсійно-повстанської сітки». 22 травня 1929 року Віра Тютюнник звернулась із заявою до керівництва ОГПУ та прокурора Верховного суду СРСР, в якій переконувала, що її чоловік не є загрозою для радянського ладу, а її родина приречена на голод. Смертний вирок поставила колегія ОГПУ 3 грудня 1929 року, але з приміткою: «вирок не приводити у виконання до особливого розпорядження». Суд дозволив лише листуватися. До серпня Віра Тютюнник отримувала через ГПУ листи від чоловіка і продовжувала добиватися помилування. У серпні 1929 продала піаніно, щоб поїхати до Москви на побачення з чоловіком та прийом до судового керівництва. 21 січня 1930 вчергове звертається до прокуратури Верховного суду СРСР, побачення не дозволили і заборонили на майбутнє. 24 вересня 1930 його перепроводили до комендатури ОГПУ для виконання вироку. Розстріляний 20 жовтня 1930 року. Реабілітований 28 листопада 1997 року постановою Генеральної прокуратури України. На честь Ю. Тютюнника названо вулиці українських міст Житомира, Миколаїва, Первомайська, Крижополя, провулок у м. Вознесенськ.

При обговоренні на засіданні робочої групи пропозицію перейменування вулиці Єсеніна в м. Коростені на вулицю Юрія Тютюнника підтримали 12 членів робочої групи із 13 присутніх, 1 член робочої групи утримався.

Начальник юридичного відділу

Т.Камінська